

Hvor er musikken, og kan jeg få en kopi?

Af Michael Nyvang

Dette er et forsvar for Karl Aage Rasmussen, der er blevet angrebet fra mange sider, på grund af hans artikel *Hvem ejer musikken*, bragt i augustnummeret af DMT.

KAAr er en af de få, der har haft visioner og mandmod til at påpege de negative sideeffekter af en restriktiv forvaltning af ophavsret i de unge digitale medier. Mange har slet ikke opdaget den potentielle katastrofe for vores kulturliv, den nuværende kampagnestrategi imod kopiering af musik rummer. Endnu flere har den fuldstændige forfejlede opfattelse, at den form for illegal kopiering som især pladeselskabernes brancheforeninger er bange for, rammer et flertal af danske nulevende komponister alvorligt på pengepungen. I samme åndedrag overser man endvidere at kampagnen i sig selv, fuldstændig ødelægger en række enestående kommunikations-modeller og kunstneriske udfordringer, der kunne tages op af min og kommende generationer af komponister. At kampagnen så i øvrigt er et ulækkert forsøg på hjernevask - hvor ordet »musikpirater« bruges igen og igen, for at give folk indtrykket af at det at kopiere musik i sig selv er en alvorlig kriminalitet, og hvor KODAs medlemsblad *KODA-Nyt* har ændret sig til at være et rent propaganda-magasin, der skal banke medlemmerne på plads - det er rent ud sagt chokerende.

Hvem ejer musikken? hedder KAAr's artikel, og det i sig selv er medvirkende til, at der er en risiko for at komme ind på et galt spor i diskussionen. Man tænker jo umiddelbart: Dette handler om ejendom, og dermed penge. Men er det nu det essentielle?

Ikke set fra min vinkel, for det første lad mig påpege at kunstmusikken ikke er et offer for illegal kopiering i stor stil. Det folk kopierer illegalt er ikke nye symfonier, end ikke værker af Carl Nielsen er truet. Det er - lige ud ad landevejen - populære hits fra tidens mest kendte popmusikere. Det er endda ikke en gang i pop-afdelingen lykkedes nogle at fremvise et konkret 'offer' for den påståede kriminalitet, de kalder 'piratkopiering'. Cd-salget går udmærket i USA, hvor der hersker endnu mere fordelagtige Internet-forhold end i Danmark, ikke mindst, da

man der ikke betaler telefonafgift for at downloade musik (det være sig legal eller illegal). For at påstå at der foregår en såkaldt alvorlig kriminalitet, mener jeg at man som minimum må kræve, at man kan stille op med et alvorligt ramt offer for den kriminalitet. En gruppe som AQUA er sikkert kopieret uanstændigt meget - og det er naturligvis forkert at gøre noget sådan, men lider deres forretning alvorligt derunder? Er de fattige? Bliver de ruineret? Vel gør de ej, og da slet ikke hvis deres pladeselskab begynder at arbejde innovativt med den ny teknologi. Og under alle omstændigheder må det være deres eget ansvar at hyre advokater og føre deres sager imod kopisterne - ligesom LEGO, B&O, eller en hvilken som helst anden virksomhed, det er ikke kunstnerne disse ting skal læsses over på, og da slet ikke sådan nogle som mig.

Men inden jeg nu går videre - eller flipper for meget ud - så lad mig da for en ordens skyld slå fast: Der er selvfølgelig noget sådant som illegal kopiering, og den branche der får deres materiale kopieret har naturligvis lov til at påtale eller retsforfølge fænomenet. Men min helt centrale pointe er: Det er et meget alvorligere problem for samfundet som helhed, hvis kunsten censureres på grund af kommercielle hensyn til populærkulturen, end hvis den må leve med en vis procentdel illegal kopiering. Og det er lige nøjagtig den situation vi står i netop nu.

For nu at samle mine vigtigste notater her i en overskuelig form, så lad mig stoppe talestrømmen og simpelthen gennemgå - punkt for punkt - en række perspektiver:

1. Kunsten er ikke at forhindre folk i at kopiere kunstmusikken, men at få dem til at gøre det - overhovedet. Et af de største problemer inden for stor set alle specielle kunstformer - det være sig eksperimentelle, eller ekstremt konservative, har været at udbrede kendskabet til aktiviteterne, komme i kontakt med ligesindede, og få distribueret dokumentation for aktiviteten (fx optagelser af koncerter el. lign.). Så sent som i sidste nummer af *DMT* skrev Jørgen Lekfeldt i artiklen om Komponisttræffet på Louisiana: »Hvad har vi til daglig af muligheder

for at stifte bekendtskab med ny tysk musik - og man kunne fortsætte: ... «, jeg har svaret lige her: Via Internettet, i takt med den Øgede båndbredde, kan man komme i kontakt selv med den mest eksotiske snævre musikform - men ikke længere i Danmark. Det er nemlig lige blevet suspekt, og halvulovligt, eller i det mindste meget administrationstungt og dyrt, at forsøge sig i den retning. The New Music Bazaar <http://www.goddard.edu/wgdr/kalvos/kalvos.html> er en hjemmeside lavet af komponisterne Dennis Báthory-Kitsz og David Gunn, og den ville ikke kunne laves legalt i Danmark - eller ville koste det hvide ud af øjnene i administration og afgifter. Det er en dybt ulykkelig situation.

2. Når ny, smal musik optages, kan man ikke vide, om værket vil blive genopført, man kan heller ikke vide om optagelsen vil blive udgivet, og bliver den udgivet, ja så trykkes den kun i et begrænset antal. Cd'er og andre medier er ganske skrøbelige, de holder ikke evigt, og de er ikke tilgængelige alle steder.

Idet vi forbyder (eller gør det dyrt og tungt at administrere) at dokumentere arbejdet ved at lægge materialet ud på Internettet, ødelægger vi automatisk en enestående dokumentations model, man ellers ville have stor glæde af på alverdens universiteter og konservatorier. Pladeselskaberne vil jo ikke stille snævre udgivelser bredt til rådighed, og nu da komponisternes egne rettighedsforvaltere endvidere kommer til at stikke en kæp i hjulet på dem, der vil anvende Internettet som kombineret dokumentation, udtryks- og distributions-kanal, ødelægges, denne i musikhistorien enestående mulighed for at dokumentere kunstnernes aktiviteter. Det er første gang i verdenshistorien, at et kunstværk, eller notater og skitser fra det, kan publiceres internationalt direkte fra kilden. Dette vil vi se i stigende grad fra USA, men hvis ikke vi får ændret reglerne i Danmark, så vil vi komme langt bagud på dette område.

3. I 60'erne nød mange komponister godt af de store muligheder for at arbejde med TV og Radio mediet på en eksperimenterende facon, bla. lavede Bent Lorentzen meget spændende video/film-projekter, og Per Nørgård var vidt omkring fra såvel radioteater til pausemusik. Min, og den efterfølgende generation har ikke disse muligheder, men vi har Internettet og the World Wide Web, og de kommende år udvides båndvidden så meget, at regulære musik/billede- og kommunikations-projekter er mulige. Desværre er de blot for tiden gjort urealisable, eller illegale, af vores egen interesseforening, og det af hensyn til den del af pladebranchen, hvis

primære interesse er at tjene penge på populær musik. Vi er mao. de civile ofre i krigen mellem pladeselskaberne, og unge mænd med cd-brændere.

4. Jeg har helt konkret måttet stoppe et eksperimenterende Internet-projekt, jeg har arbejdet på i sommers, og jeg afventer p.t. vejledning fra Kasper Heine i KODA.

Mit projekt går ud på at ville arbejde med Internettet dynamisk, løbende lægge lyd(kunst)klip ud, og tillade folk ikke blot at downloade dem, men også eksperimenter med dem, og evt. lægge dem ud på deres egen hjemmeside. Alle disse klip skulle være frie, projektet skulle eksperimenter med teknologien, og være åbent for alle, endvidere skulle man kunne bestille en cd med det materiale som er lagt ud, blot i en bedre kvalitet end den der ligger på hjemmesiden. Jeg har måttet opgive at realisere det, da det er i strid med KODAs regler. Jeg kunne melde mig ud af KODA, men mener ikke at det kan være rigtigt at jeg skal hindres adgang til almene kulturelle ressourcer som 'Båndmidlerne', 'De nationale midler', og i øvrigt tvinges ud i en konflikt med mit eget forlag, blot for at lave dette ene dagbogsagtige eksperiment, der jo kun udgør en mindre del af min kunstneriske aktivitet. Min væsentligste aktivitet vil jo fortsat være kompositioner, udgivet via traditionelle kanaler. Mit projekt bliver mao. formelt censureret af KODA - kan man med en vis ret sige. Projektet vil blive realiseret på www.nyvang.com i det omfang reglerne tillader det, men samtidigt vil det egentlige projekt blive fuldt dokumenteret, og en regulær protest imod at jeg som komponist forhindres i at realisere det, vil også være at finde på stedet. Mere kan jeg ikke gøre ved det.

5. Jeg har i min besiddelse en fremragende indspilning af mine *Modelstudier* for 2 klaverer, den er professionelt masteret og klippet af Claus Byrith, men ingen har villet udgive den. Jeg kunne lægge den ud, så alle kunne have glæde af den, med det må jeg ikke, eller kun hvis jeg betaler mange penge for det. Og hvis jeg lagde den ud, så måtte I - kære venner - nok høre den, men I måtte ikke hjælpe mig med at bevare den for eftertiden, ved at kopiere den til jeres samling - uanset at det var noget jeg personligt ville glæde mig over. Så den indspilning er nu i stor risiko for at gå helt tabt.

6. Omend jeg tager det roligt, og ikke føler mig væsentligt krænket (jeg er - som nogen ved - mest en venlig person, og jeg forstår godt sagens kompleksitet), og omend at denne note er at skyde papirfly med SAM-missiler, så er

det alligevel tankevækkende at læse flg. udsnit om musik-censur. For hvor musik-censur mest handler om at teksten til musikken bliver censureret, så er det lige før at KODA's håndtering af Internettet, faktisk er en regulær censurering af musikken selv.

Citat fra "Søndag Aften www.cultur.com": »The 1st conference on Music and documented that numerous governments, political and religious groups in the World Community are violating the rights of freedom of expression for musicians, songwriters, lyricists, and composers. These violations include censorship, banning, physical and mental abuse, imprisonment and even assassination. We want to thank the Danish government for making this first conference possible and we appeal to the government to support the establishing of a centre that can:

- document violations of musicians right to freedom of expression.

- link groups and individuals all over the world fighting the violations.

We also appeal to the government to support our attempt to create an international organisation that on the lines of PEN can support musicians that are censored, banned and threatened.« Copenhagen Nov. 22, 1998.

Dette var en række notater, som jeg håber kan få en eller anden til at tøve en kende førend de kaster sig over KAaR i et højkrøstet fordømmende kor. For KAaR er ikke ene med sine synspunkter, og han har fat i noget særdeles væsentligt, ikke mindst for den unge generation.

Michael Nyvang er komponist. Se også supplerende henvisninger side 82.